

LJUDBÖCKER, UNGA OCH NYA LÄSPRAKTIKER

Elisa Tattersall Wallin

Fil.dr. Biblioteks- och informationsvetenskap

Universitetslektor, Bibliotekshögskolan,
Högskolan i Borås

BIBLIOTEKSHÖGSKOLAN
HÖGSKOLAN I BORÅS

FÖRELÄSNINGENS UPPLÄGG

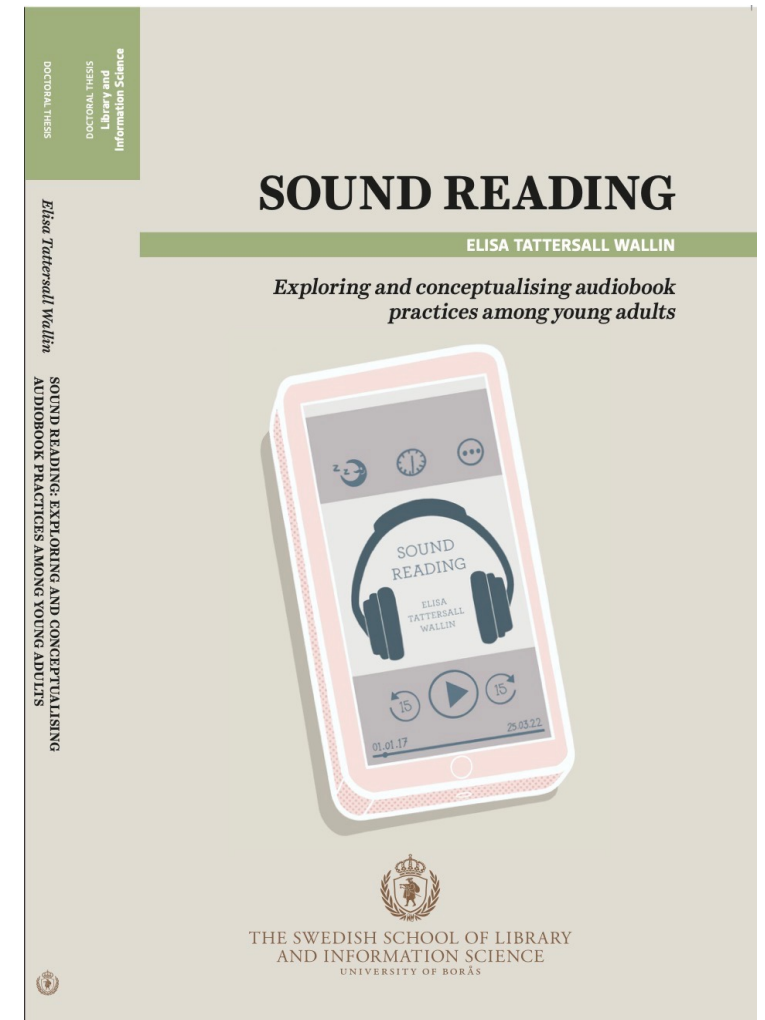
- Resultat från min doktorsavhandling om ljudböcker och nya läspraktiker
- Resultat från den årliga SOM-undersökningen om läsning i olika bokformat, bland olika grupper, samt vart användare får tag på sina böcker

Jag disputerade i mars 2022
med avhandlingen:

”Sound Reading: Exploring
and conceptualising
audiobook practices among
young adults”

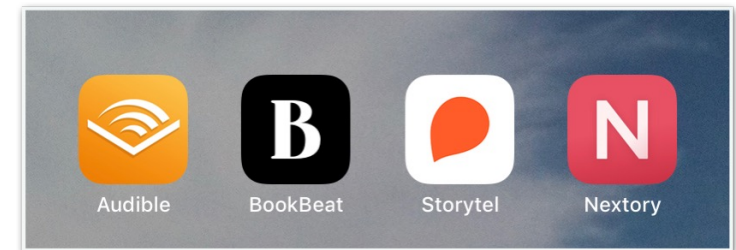
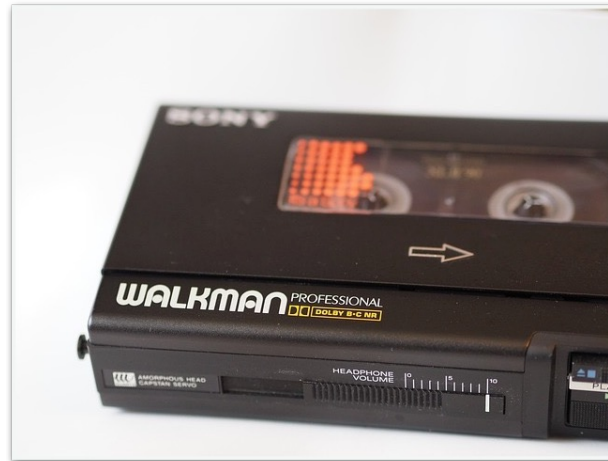
Handledare: Anna Lundh, Jan Nolin,
David Gunnarsson Lorentzen.

Varför ljudböcker?

Bild: *Blinded airman listening to phonographic book*

*NÄR OCH HUR MYCKET
LYSSNAR ANVÄNDARE AV EN
PRENUMERATIONSTJÄNST
PÅ LJUDBÖCKER?*

Studie 1, samarbete med BookBeat

Den genomsnittlige prenumeranten
lägger mellan 90-100 minuter på
ljudböcker varje dag!

Unga män 18-20 år: 100 minuter

Män: 98 minuter

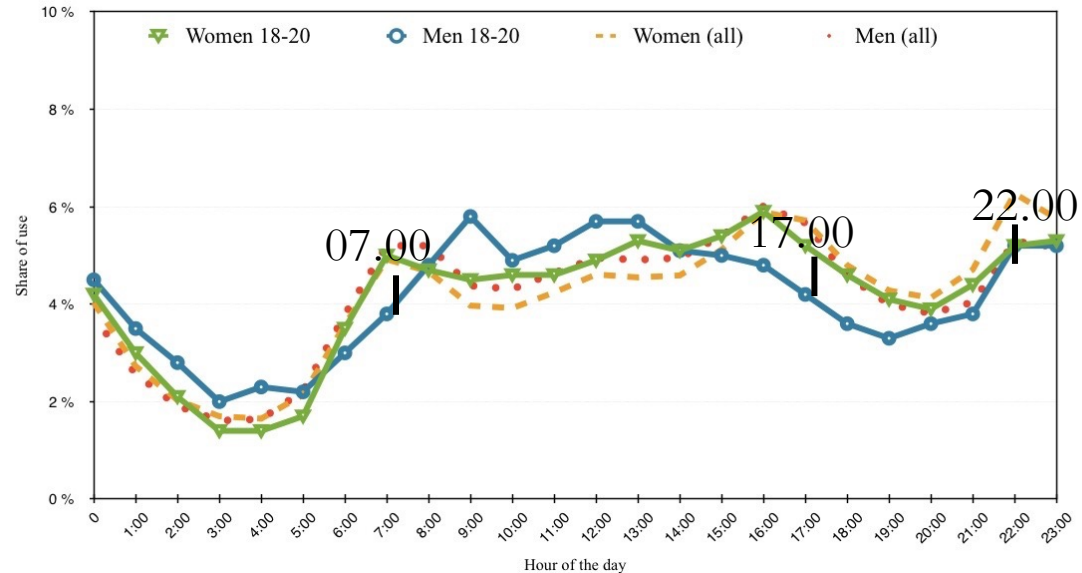
Kvinnor: 94 minuter

Kvinnor 18-20 år: 90 minuter

LJUDBOKSLÄSNING EN GENOMSNITTLIG DAG

Figure 2. The distribution of audiobook reading during an average day.

- Lyssning utförs framförallt på dagtid, kl.7-17.
- Minskning under sen eftermiddag/tidig kväll.
- Användningen ökar igen vid kl.22.

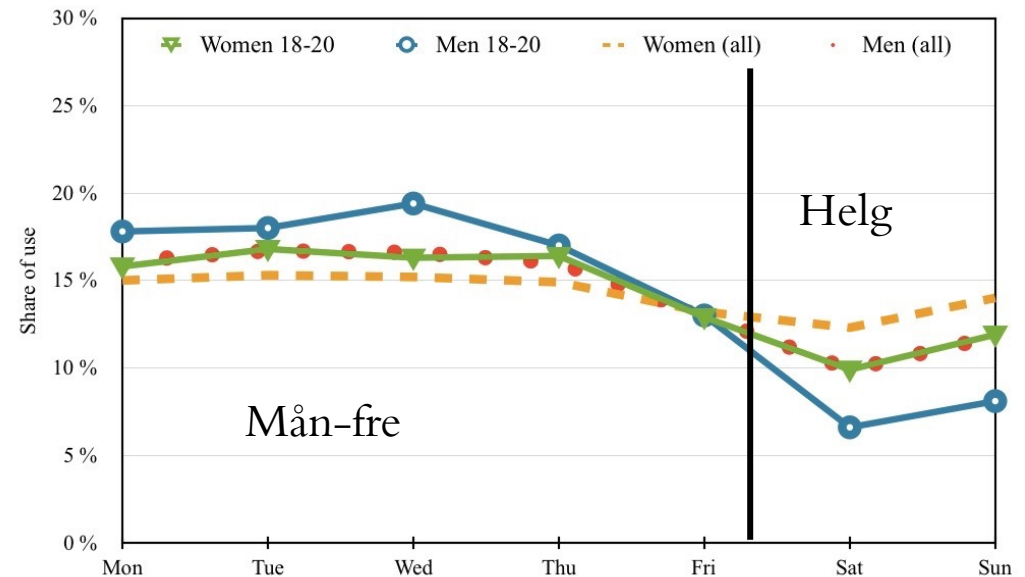

BIBLIOTEKSHÖGSKOLAN
HÖGSKOLAN I BORÅS

LJUDBOKSLÄSNING EN GENOMSNITTLIG VECKA

- Lyssning utförs framförallt på veckodagar.
- Minskning i användning under helgen.
- Alla kvinnor har jämnast lyssningsmönster under veckan.

Figure 3. The distribution of audiobook reading over the days of the week

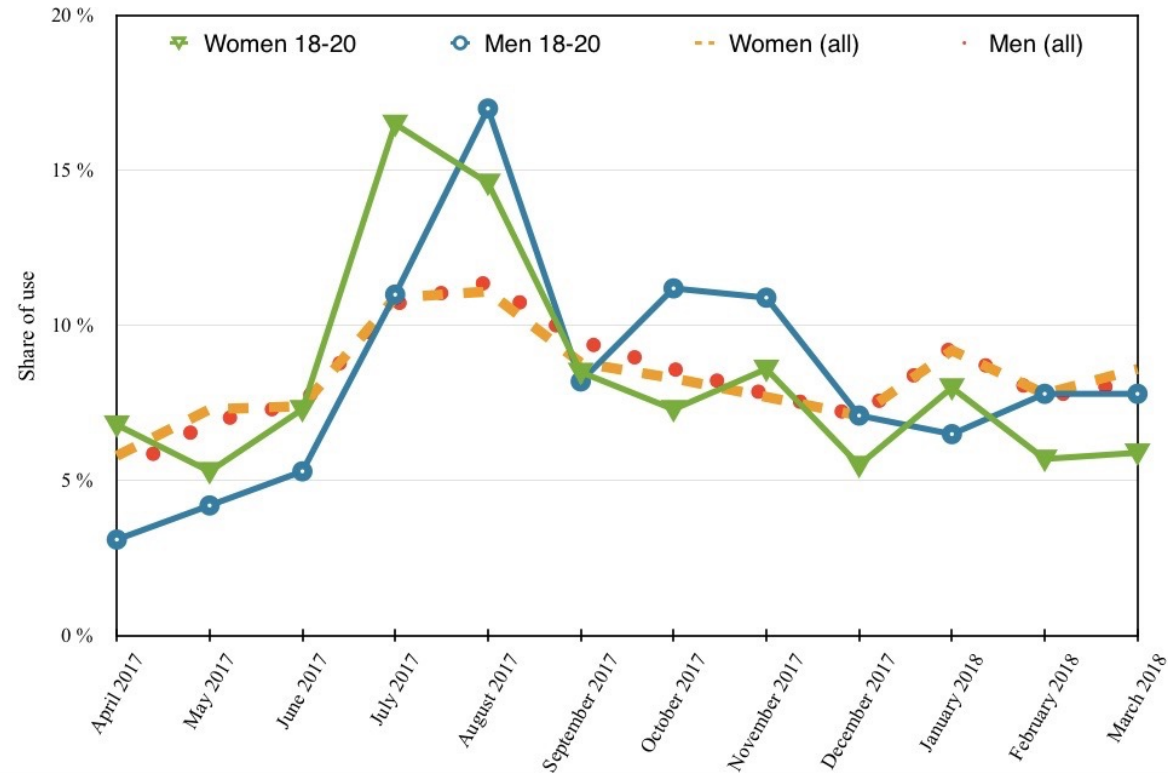

BIBLIOTEKSHÖGSKOLAN
HÖGSKOLAN I BORÅS

LJUDBOKSLÄSNING UNDER ETT ÅR (APRIL 2017-MARS 2018)

Figure 4. Distribution of audiobook reading over a year (April 2017- March 2018)

*VILKEN PLATS HAR
LJUDBÖCKER I UNGA VUXNAS
VARDAGSRUTINER?*

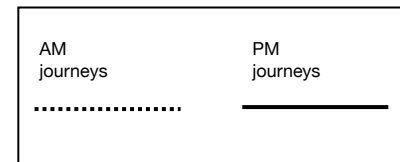
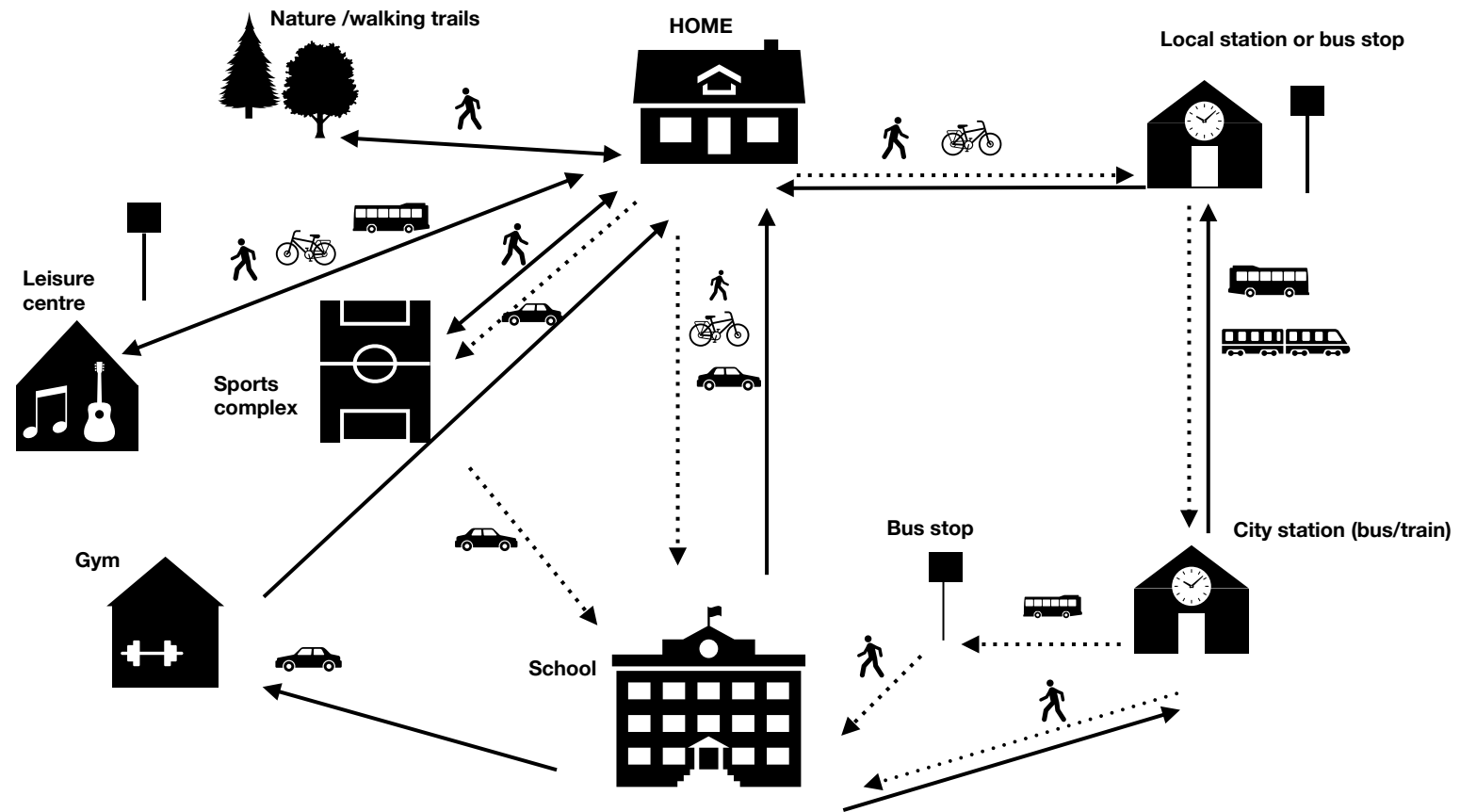
Studie 2, intervjustudie med gymnasieungdomar

”När jag går i skolan, så startar jag den på morgonen. När jag går och gör frukost, då sätter jag i hörlurarna, det är nästan det första jag gör på morgonen. Och sen sätter jag mig och sminkar mig och gör mig iordning, och då har jag oftast ljudboken på, fast inte i hörlurarna.”

–Intervjudeltagare, 19 år

BIBLIOTEKSHÖGSKOLAN
HÖGSKOLAN I BORÅS

**UNGDOMAR LYSSNAR
PÅ LJUDBÖCKER I
SAMBAND MED EN
MÄNGD OLIKA
AKTIVITETER:**

- Pendling
- Motion
- Hushållssysslor
- Läxor
- Skolarbete i skolan
- Nöjesaktiviteter (måla/rita, tv-spel, sociala medier m.m.)

OVÄNTAT FYND!

Ljudböcker används för att bidra till lyssnarens välmående, för att hjälpa dem:

- stressa av
- varva ner
- kunna somna på kvällen
- som ett slags socialt substitut.

Illustration av Emma Anderstedt

VILKEN ROLL SPELAR APPARNAS
DESIGN OCH FUNKTIONER I
LJUDBOKSANVÄNDARNAS
LÄSPRAKTIKER?

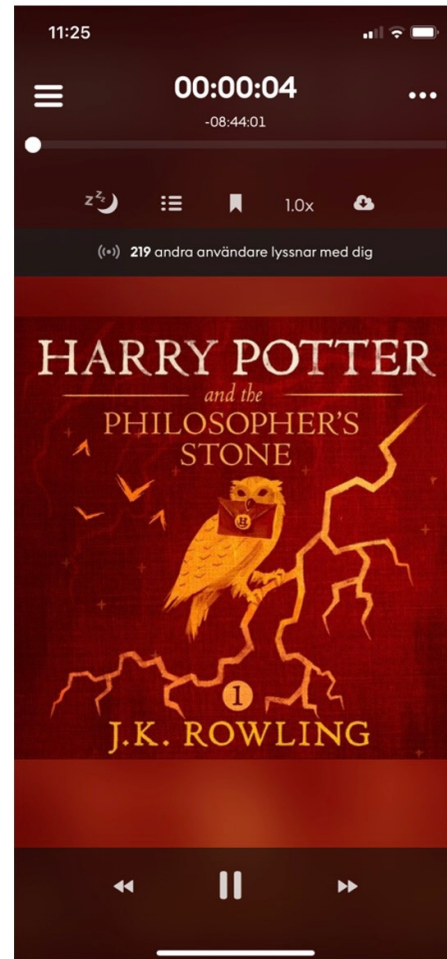
Studie 3, analys av ljudboksappars användargränssnitt

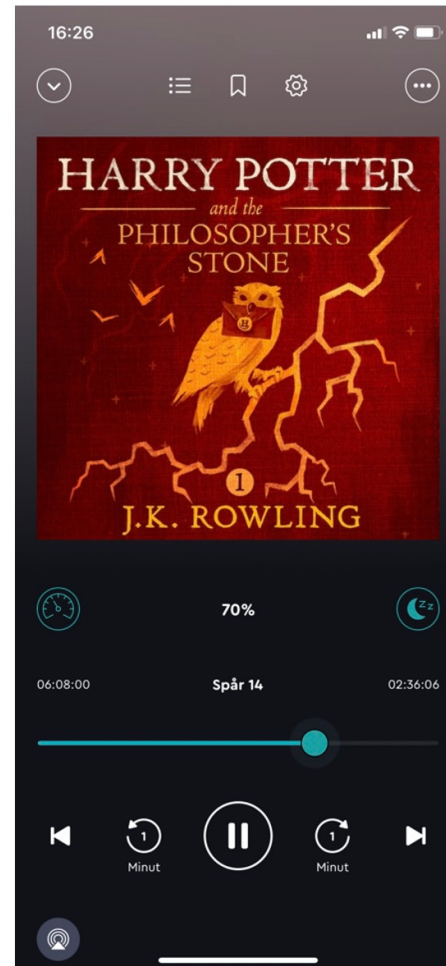

BIBLIOTEKSHÖGSKOLAN
HÖGSKOLAN I BORÅS

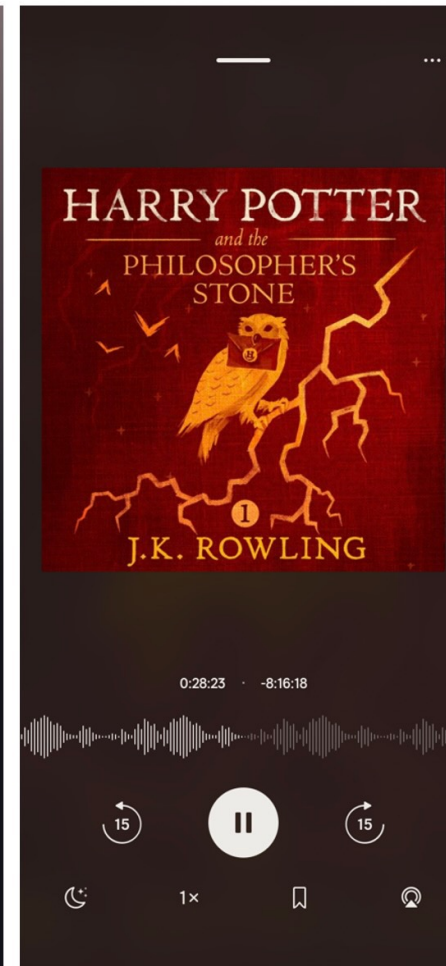
Storytel

BookBeat

Nextory

BIBLIOTEKSHÖGSKOLAN
HÖGSKOLAN I BORÅS

Ändra hastighet

Gå till bokens sida

Sovtimer

Bokomslag

Play/paus

Spola tillbaka

Spola framåt

Tidslinje m. markör

Illustration av Emma Anderstedt

VAD KAN VI TA MED OSS FRÅN AVHANDLINGEN?

- ❖ Ljudböcker spelar en stor roll i användares vardagsrutiner
- ❖ Ljudböcker används ofta i andra situationer än tryckta böcker

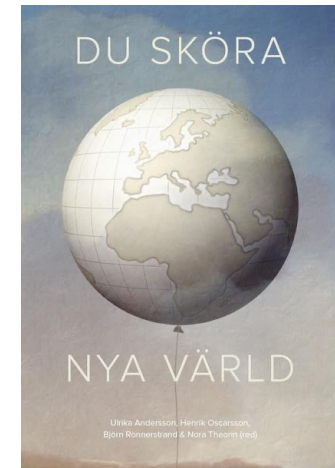
- ❖ Två användargrupper:
 - de som älskar böcker och läsning och nu hittat ett till bokformat som gör att de kan läsa ännu mer i vardagen
 - samt de som inte gillar böcker och läsning eller där tryckta böcker/läsning med ögonen inte är alternativ, och ljudböcker gör att de nu läser

- ❖ Ljudböcker gör läsning mer tillgängligt

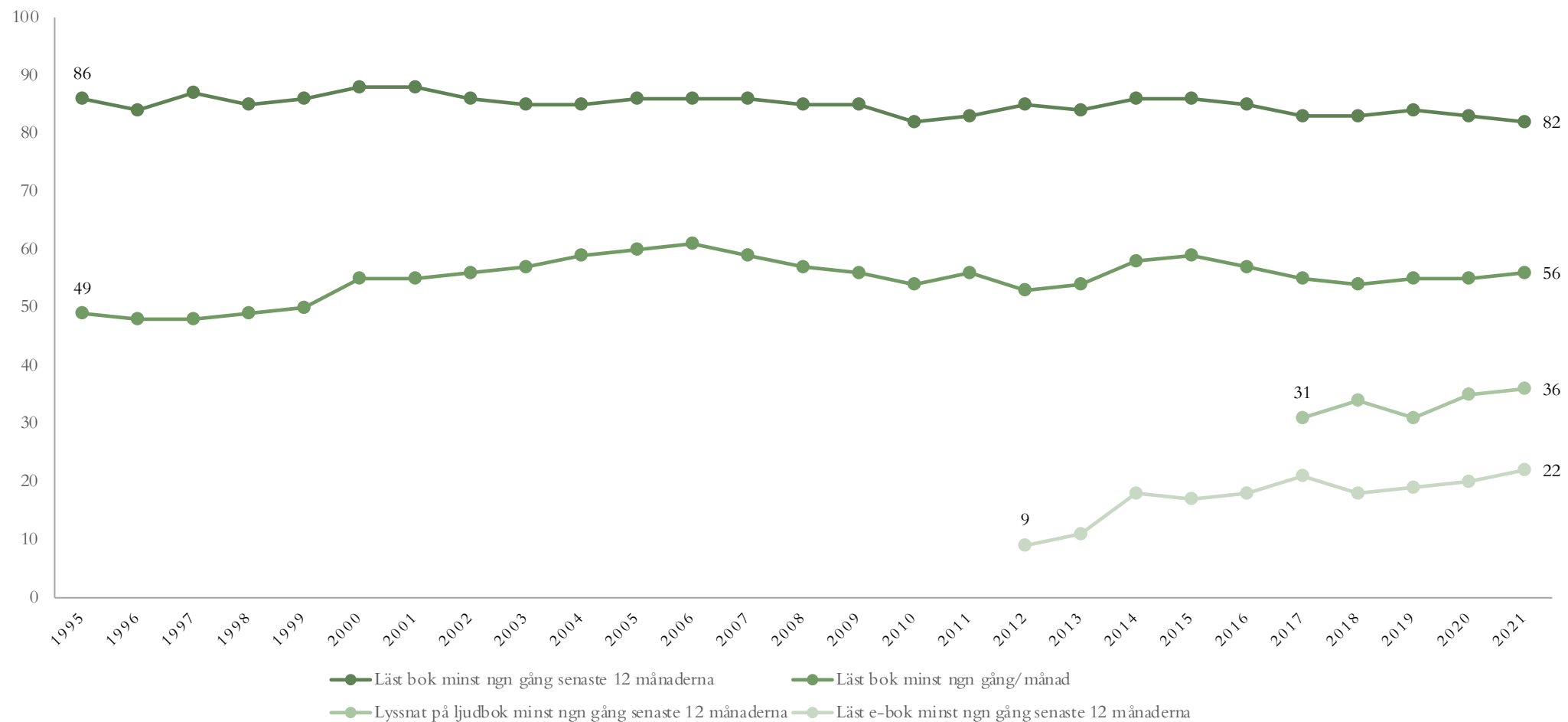
DEN ÅRLIGA SOM- UNDERSÖKNINGEN

- Vem läser?
- I vilka bokformat?
- Vart får de tag på sina böcker?

Läsning 1995-2021 (procent)

- Bokläsning någon gång per år
- Läst någon gång per månad
- Läst ljudbok någon gång per år
- Läst e-bok någon gång per år

Läsning per månad
2021
Olika grupper samt
format

Tabell 2 Andel som läst böcker i olika format någon gång per månad eller oftare i olika grupper, 2021 (procent)

	Tryckt bok	Ljudbok	E-bok	Läst för barn, samtliga hushåll
Samtliga	47	19	10	27
Kön				
Kvinna	54	23	11	31
Man	40	15	8	22
Utbildning				
Låg	32	4	3	15
Medellåg	37	16	7	21
Medelhög	51	22	11	27
Hög	61	28	14	38
Ålder				
16–29	51	21	13	15
30–49	44	29	13	50
50–64	41	21	10	22
65–80	53	9	5	14
Boende				
Ren landsbygd	41	19	8	27
Mindre tätort	39	19	9	27
Stad eller större tätort	50	20	10	25
Stockholm, Göteborg, Malmö	57	20	12	30
<i>Antal svarande</i>	1 524	1 521	3 039	1 520

Kommentar: Frågan löd 'Hur ofta har du under de senaste 12 månaderna gjort följande?' med alternativen 'Läst tryckt bok', 'Lyssnat på ljudbok', 'Läst e-bok', 'Läst högt ur bok/tidning för något barn'. Tabellen redogör för andelen som minst någon gång i månaden har gjort de omfrågade aktiviteterna.

VART FÅR LÄSARE TAG PÅ SINA BÖCKER?

Tabell 3 *Andel som använder olika tillvägagångssätt för att införskaffa böcker, 2021 (procent)*

	Tryckt bok	Ljudbok	E-bok
Via bibliotek	36	6	8
Via digital prenumerationstjänst	2	17	8
Via bokklubb	8	1	1
Köpt i fysisk bokhandel	51	0	1
Köpt via nätbokhandel	48	3	6
Köpt i dagligvaruhandeln	26	0	1
Lånat/fått från familj/vänner/bekanta	54	1	2
Lånat/fått av kollegor/arbetsplatsen	21	1	1

Kommentar: Frågan löd 'Om du har införskaffat böcker under de senaste 12 månaderna, hur har du då fått tag på dem? Ange alla alternativ som stämmer in på dig.' Antal svarande var 1 062.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2021.

FRÅGOR?

BIBLIOTEKSHÖGSKOLAN
HÖGSKOLAN I BORÅS

